

24.01.2011.

Кж1 По2 10/10

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Кж1 По2 10/2010
Дана 24.01.2011. године
Б Е О Г Р А Д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ – Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија Сине Важића - председника већа, Соње Манојловић, мр Сретка Јанковића, др Миодрага Мајића и Омера Хаџиомеровића - чланова већа, са вишим судијским сарадником Мирјаном Новић - записничарем, у кривичном предмету против оптуженог АА, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, одлучујући о жалби браниоца оптуженог Милана Шпановића, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду – Одељење за ратне злочине К. ПО2. бр. 32/10 од 25.06.2010. године, у седници већа одржаној у смислу одредбе члана 375. ЗКП, у одсуству уредно обавештеног јавног тужиоца Тужилаштва за ратне злочине, а у присуству оптуженог и његовог браниоца, , дана 24.01.2011. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба браниоца оптуженог Милана Шпановића, па се пресуда Вишег суда у Београду – Одељење за ратне злочине К. ПО2. бр. 32/2010 од 25.06.2010. године ПОТВРЂУЈЕ.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Вишег суда у Београду – Одељење за ратне злочине К. ПО2. бр. 32/2010 од 25.06.2010. године оптужени Милан Шпановић оглашен је кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Савезне Републике Југославије и осуђен на казну затвора у трајању од 5 (пет) година. На основу одредбе члана 196. став 4. ЗКП одлучено је да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда, а на основу одредбе члана 206. став 2. ЗКП оштећени су за остваривање имовинско-правног захтева упућени на парницу.

Против наведене пресуде жалбу је изјавио:

- бранилац оптуженог Милана Шпановића због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да другостепени суд уважи поднету жалбу и преиначи ожалбену пресуду, те оптуженог ослободи од оптужбе или да ожалбену пресуду укине, а предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Јавни тужилац Тужилаштва за ратне злочине је у поднеску КТРЗ. бр. 14/07 од 10.11.2010. године предложио да другостепени суд одбије жалбу браниоца оптуженог Милана Шпановића као неосновану, а првостепену пресуду потврди.

Апелациони суд у Београду - Одељење за ратне злочине је одржао седницу већа у смислу одредбе члана 375. став 1. ЗКП, у одсуству уредно обавештеног јавног тужиоца Тужилаштва за ратне злочине и у присуству оптуженог Милана Шпановића и његовог браниоца, на којој је размотрио све списе предмета, па је након оцене навода жалбе и предлога јавног тужиоца Тужилаштва за ратне злочине, нашао:

Жалба је неоснована.

По налажењу Апелационог суда у Београду, првостепени суд није учинио битне повреде одредаба кривичног поступка на које се указује у жалби, нити оне на које овај суд, као другостепени, у смислу одредбе члана 380 ЗКП, пази по службеној дужности.

Жалбени наводи браниоца оптуженог да је првостепени суд учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368 став 1 тачка 11 ЗКП оцењени су као неосновани, јер по оцени овог суда изрека побијане пресуде није неразумљива, нити противречна, а у образложењу су дати јасни и аргументовани разлози о свим одлучним чињеницама, које разлоге и овај суд у потпуности прихвата. Насупрот оваквим наводима, Апелациони суд у Београду налази да је првостепени суд током спроведеног поступка извео све потребне доказе које је анализирао, како појединачно, тако и у међусобној вези, па је на основу истих дошао до правилног чињенично-правног закључка о постојању свих битних елемената кривичног дела за које га је огласио кривим.

Не могу се прихватити наводи браниоца да је првостепени суд морао правилније да оцени одбрану оптуженог, с обзиром на то да је по оцени овог суда првостепени суд детаљно анализирао дату одбрану, дао јасне и аргументоване разлоге зашто не прихвата одбрану оптуженог, при томе оцењујући исту као неистиниту, неуверљиву, недоследну и срачунату на избегавање кривице.

Неосновано се у жалби браниоца оптуженог наводи да се првостепени суд у образложењу пресуде не упушта у противречну садржину исказа сведока С1, С2 и С3, када је у питању време догађаја, те наношење повреда сведоку С1, већ у изреци пресуде на прост начин сублимира сва три исказа сведока, без праве, логичне и животне анализе различитости у њиховим казивањима у контексту свих друштвено-социјалних прилика у којима се сведоци налазе приликом давања исказа. Ово стога што је првостепени суд на страни 23 ожалбене пресуде имао у виду разлике које су дате у исказима саслушаних сведока, те одступања у исказима сведока-оштећених, али правилно налази да су искази сведока-оштећених доследни у битним елементима, односно у погледу суштине предметног кривичног дела, те да су поуздани, а да мала одступања нису довољна да би се цео исказ оценио као непоуздан. Истовремено, првостепени суд је правилно нашао да се неконзистентности код сведочења оштећених могу приписати протеклу времена, с обзиром на то да је прошло 19 година од догађаја, као и лошијем квалитету сећања, те чињеници да су оштећени доживели извесне трауме услед догађаја, како и сами образлажу измене сведочења. Исказе сведока, које је првостепени суд прихватио, по оцени овог суда правилно их је оценио као логичне, те нашао да, као такви, дају објективну слику догађаја и начин на који се одиграо, као и да су у кључним деловима поуздани, а да ни у једном моменту дати искази нису довели у питање чињеницу да је у предметном периоду оптужени долазио у затвор у Стару Градишку и тукао оштећене, чиме се демантује одбрана оптуженог, а што све прихвата и овај суд, као другостепени. Истовремено, правилно је првостепени суд, након спроведеног поступка, утврдио да су наведене чињенице потврђене и исказима сведока С4 и С5, који су навели да имају посредна сазнања да је оптужени одлазио у затвор у Стару Градишку и тукао заробљенике.

Апелациони суд у Београду је приликом разматрања првостепене пресуде и навода жалбе, имао у виду да бранилац у жалби истиче да првостепени суд не наводи, нити образлаже разлике у исказу сведока С3 у погледу чињенице да ли га је оптужени тукао са или без кључа у рукама, али је такве наводе оценио као неосноване. Ово с тога што је такав навод оштећеног ирелевантан, јер се у изреци ожалбене пресуде оптужени не оглашава кривим да је оштећеном С3 наносио велике патње, повреде телесног интегритета и здравља, кључем.

У жалби браниоца оптуженог се даље истиче да је првостепени суд учинио битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 368 став 2 ЗКП, с обзиром на то да је повредио право на одбрану оптуженог Милана Шпановића, тиме што је прочитао на главном претресу раније дате исказе сва три сведока-оштећена у овом кривичном поступку.

Међутим, по оцени Апелационог суда у Београду овакви наводи су неосновани. Ово с тога што је првостепени суд у току поступка покушао да обезбеди присуство и да непосредно саслуша сведока-оштећене С1 и С3, али су сведоци-оштећени због старости и болести одбили да дођу у Београд ради непосредног саслушања, као и да буду испитани путем видео-конференцијске везе из Жупанијског суда у Загребу, из ког разлога су испитани у месту свог пребивалишта, посредством међународне правне помоћи, која је пружена на захтев председника

већа првостепеног суда, у складу са одредбама Уговора између СРЈ и Републике Хрватске о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима. Пре свега, о испитивању наведених сведока оптужени и његов бранилац су били уредно обавештени у смислу одредбе члана 251 став 5 ЗКП, те се радња испитивања могла предузети и у одсуству обавештених лица. У прилог чињеници да се не могу прихватити наводи одбране из жалбе, да је првостепени суд грубо кршио права на одбрану оптуженог Милана Шпановића, као и право на правично суђење иде и то да су наведени сведоци саслушани у присуству браниоца оптуженог, што је констатовано на записницима о испитивању. Истовремено, првостепени суд је правилно применио одредбу члана 337 став 1 тачка 1 ЗКП, те у току доказног поступка прочитао исказ покојног оштећеног С2, с обзиром на то да је оштећени према допису Министарства правосуђа Републике Хрватске преминуо, што указује да је став првостепеног суда правилан, те да су били испуњени услови да се исказ сведока-оштећеног, који је дат пред надлежним судом, прочита.

При томе, овај суд је имао у виду и наводе одбране да је оптуженом повређено право на одбрану тиме што је у току поступка онемогућено суочење сведока оштећених и оптуженог, али је такве наводе оценио као неосноване и прихватио у свему разлоге првостепеног суда који су наведени на страни 30, у другом пасусу образложења ожалбене пресуде.

Испитујући првостепену пресуду у делу који се односи на утврђено чињенично стање, чија се потпуност и правилност жалбом браниоца оспорава, Апелациони суд у Београду налази да наводи жалбе, да окривљени није имао својство припадника територијалне одбране, да нису саслушани сведоци С6, С7, С8, С9 и С10 који су у критичном периоду живели у селу Боровцу на околност да ли је оптужени испољавао било какву мржњу или насиље због тога што су различите националности, те да није извршено медицинско вештачење којим би се утврдило да ли су оштећени имали било каквих последица по здравље, поготово да се оне имају сматрати трајним и тешким, немају основа.

Бранилац у жалби даље наводи да је првостепени суд погрешном и селективном оценом доказа, пре свега једног броја саслушаних сведока, дошао до потпуно погрешног закључка, да је оптужени Милан Шпановић у временском периоду од почетка октобра месеца 1991. године до краја јануара 1992. године имао својство припадника територијалне одбране Републике Српске Крајине. Наиме, према стању у списима, а и по оцени другостепеног суда, оптужени Милан Шпановић је формално вратио оружје, међутим, не и униформу, те према стању у списима предмета јасно произлази да је био припадник једне од страна у сукобу. Истовремено, правилно је првостепени суд анализирао и оценио исказ сведока С11, у делу у коме наводи да је оптужени Милан Шпановић, половином деветог месеца до десетог месеца, након погибије брата __ повучен са положаја, кад га је сведок лично распоредио у Црвени крст да ради на дистрибуцији хуманитарне робе, а да је правило било да припадници Територијалне одбране могу да буду радно ангажовани и у Црвеном крсту, из ког исказа произлази да оптужени није био "избачен" из територијалне одбране. По оцени овог суда, првостепени суд је правилно анализирао и исказ наведеног сведока у делу где је навео да је оптужени био избрисан са списка ТО и да није био њихов члан, наводећи да је такав исказ неистинит, необјективан и дат како би помогао оптуженом.

Не могу се прихватити жалбени наводи да су сведоци - оштећени потврдили одбрану оптуженог у делу да је приликом доласка у затвор био обучен у цивилно одело, а не у војничку униформу, с обзиром на то да је сведок-оштећени С1 био изричит у томе да је оптужени био у униформи, док су оштећени С3 и С2 навели да је био у цивилу. По оцени овог суда, овакви искази сведока се не могу ценити као противречни, с обзиром на то да су сведочили о различитим данима, без обзира што је оптужени тврдио да је у затвору био само једном, али и чињеница да ли је био у униформи или не, није од пресудног значаја за постојање овог кривичног дела и не доводи у сумњу закључак првостепеног суда да је оптужени поступао на начин како је то у изреци ожалбене пресуде наведено. Истовремено, првостепени суд је правилно и на несумњив начин утврдио да је оптужени био припадник ТО без обзира на облик ангажовања у њеном оквиру и задржао то својство без обзира да ли је у униформи и наоружан, а овако заузет став потврђује и навод сведока С11 да је 70% припадника ТО имало униформу, а 30% није, чији исказ је првостепени суд прихватио у овом делу.

По мишљењу Апелационог суда у Београду, првостепени суд је доказима изведеним на главном претресу и њиховом свестраном оценом, несумњиво утврдио да је оптужени у свему поступао на начин како је то описано у изреци првостепене пресуде. Наиме, првостепени суд је правилно на основу одбране оптуженог, те

исказа саслушаних оштећених С1, С2 и С3, сведока, те других доказа, а што је све наведено на странама 7 - 11 ожалбене пресуде, на несумњив начин у свему правилно утврдио да је оптужени Милан Шпановић предузео радње описане у изреци пресуде, у којима су садржана сва битна обележја кривичног дела за које је оглашен кривим. Према стању у списима јасно произлази да је оптужени био припадник територијалне одбране Српске Аутономне Области Крајина – Републике Српске Крајине, о чему је првостепени суд на страни 26 ожалбене пресуде дао јасне и аргументоване разлоге, које у свему прихвата и овај суд. Наиме, првостепени суд је разматрајући статус оптуженог Милана Шпановића утврдио да је кривично дело починио у време оружаног сукоба између ЈНА, у чијем саставу су биле јединице и ТО САО Крајине, и да је оптужени, као припадник територијалне одбране, деловао као учесник једне од страна у сукобу.

Не може се прихватити жалбени навод да је првостепени суд заузео став да су Црвени крст и Територијална одбрана једно те исто. Ово с обзиром на то да је такав навод у образложењу ожалбене пресуде цитиран само као део исказа саслушаног сведока С12, а не као закључивање првостепеног суда.

Бранилац оптуженог је у жалби истакао и то да је првостепени суд у току доказног поступка пропустио да цени исказ сведока С13, али је по оцени овог суда навод неоснован, јер је првостепени суд на страни 36 и 37 ожалбене пресуде навео да је приликом доношења одлуке имао у виду и остале доказе који су изведени у току поступка, али да исказе осталих сведока, па ни сведока С13, није посебно образлагао сматрајући да немају знања о догађајима који су предмет оптужбе.

Побијајући првостепену пресуду због непотпуно утврђеног чињеничног стања бранилац је истакао да суд није саслушао предложене сведоке хрватске националности, нити сведока С14, али по оцени Апелационог суда у Београду такви наводи не стоје, јер је првостепени суд на страни 36 навео и образложио из ког разлога је такве предлоге браниоца одбио, сматрајући да саслушање предложених сведока не би довело до бољег нити потпунијег разјашњења ствари. У прилог чињеници да је првостепени суд правилно одбио предлог одбране за саслушање сведока С14 говори и то што би и према наводима жалбе, сведок могао да се изјасни о заједничком доласку из Боровца у Стару Градишку, начина на који је оптужени ушао у круг и просторије затвора, те колико је времена остао у затвору, а утврђивање тих околности свакако и по оцени овог суда не би довело до другачије оцене изведених доказа или заузетог става у погледу одлучних чињеница.

Бранилац неосновано истиче да би у поновном поступку првостепени суд морао да прибави преко Министарства правде Републике Српске евиденцију свих лица која су у критичном периоду била ангажована у затвору у Старој Градишкој као стражари, а све са циљем да се утврди да ли је оптужени више пута долазио у затвор те да ли је злостављао и мучио затворенике. Ово с тога што је првостепени суд на страни 38 ожалбене пресуде навео да је на захтев суда, Министарство одбране Босне и Херцеговине доставило допис да не поседују релевантне податке и документацију везано за КПЗ Стара Градишка.

Првостепени суд се на истој страни ожалбене пресуде, у другом пасусу, осврнуо и на предлог одбране да суд прибави медицинску документацију о евентуалним прегледима, повредама и лечењу оштећених, а на чему одбрана инсистира и у поднетој жалби, те је правилно првостепени суд одбио предлоге сматрајући да је степен повређивања оштећених небитан, с обзиром да је оптужени оглашен кривим због повреде телесног интегритета и здравља оштећених. Мора се имати у виду и то да нека поступања, сама по себи не доводе у сумњу патњу жртава, што указује такође на то да је правилно првостепени суд нашао да се, с обзиром на радње оптуженог које је према оштећенима предузимао, телесне и душевне боли и патње које су оштећени претрпели, не могу довести у питање, из ког разлога је овај суд жалбене наводе којима се оспорава пресуда у делу везаном за утврђивање наступелих последица код оштећених, сматра неутемељеним.

Апелациони суд у Београду је нашао да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио кривични закон, налазећи да су у радњама оптуженог Милана Шпановића садржана сва битна обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1. Кривичног закона Савезне Републике Југославије, за које дело га је огласио кривим, као и одредбе IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године и одредбе члана 3. и 27, те одредбе допунског Протокола II уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба. Наиме, првостепени суд је у току поступка на несумњив начин утврдио да су оштећени били цивилна лица која нису учествовала у непријатељствима, да су за време оружаног сукоба

који није имао међународни карактер, лишени слободe и затворени у вези оружаног сукоба, да су се налазили у затвору Стара Градишка у власти једне од страна у сукобу, које чињенице као правилне прихвата и овај суд и налази да исте нису доведене у сумњу жалбеним наводима браниоца оптуженог.

С обзиром на то да, у смислу одредбе члана 383 ЗКП, жалба због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, изјављена у корист оптуженог, садржи у себи и жалбу због одлуке о кривичној санкцији, другостепени суд је првостепену пресуду преиспитао и у том делу, те нашао да је одлука о казни правилна и на закону заснована. Наиме, правилно је првостепени суд на страни оптуженог од олакшавајућих околности ценио да није осуђиван, као и његове неповољне материјалне прилике, да је незапослен, а од отежавајућих околности чињеницу да је у више наврата према више лица критичном приликом наносио велике физичке и душевне патње, при томе исказујући упорност и безобзирност, те да је његов мотив била освета због убиства брата, као и различита национална припадност оштећених. Имајући у виду наведене утврђене околности, као и висину запређене казне за ово кривично дело, правилно је првостепени суд оптуженог Милана Шпановића осудио на казну затвора у трајању од пет година, налазећи да је наведена казна нужна и истовремено довољна да би се остварила сврха кажњавања прописана одредбом члана 33 КЗ СРЈ.

Са изнетих разлога, Апелациони суд у Београду је на основу одредбе члана 388 ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар Председник већа-судија
Мирјана Новић, с.р. Синиша Важић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарница
Светлана Антић